

Силабус освітнього компонента Програма навчальної дисципліни

Соціальна відповідальність бізнесу

Шифр та назва спеціальності 281 – Публічне управління та адміністрування	Інститут ННІ соціально-гуманітарних технологій
Освітня програма Цифрове врядування	Кафедра Соціології і публічного управління (305)
Рівень освіти Бакалавр	Тип дисципліни Дисципліна вільного вибору
Семестр 6	Мова викладання Українська,

Викладачі, розробники

Сутула Оксана Анатоліївна

Oksana.Sutula.Oksana.Sutula@khpj.edu.ua

Старша викладачка кафедри соціології і публічного управління

Авторка понад 30 наукових і навчально-методичних публікацій. Курси: «Соціологія політики», «Соціологія економіки», «Політологія», «Історія соціології», «Соціологія електоральної поведінки».

[Детальніше про викладача на сайті кафедри](http://web.kpi.kharkov.ua/sp/profesors-ko-vikladats-kij-sklad/)

<http://web.kpi.kharkov.ua/sp/profesors-ko-vikladats-kij-sklad/>

Загальна інформація

Анотація

Курс знайомить здобувачів з концептуальними засадами розвитку корпоративної соціальної відповідальності (КСВ). Надає уявлення про основні рівні КСВ, висвітлює особливості соціальної відповідальності різних суб'єктів суспільного розвитку; знайомить з основними вимогами до програм КСВ в компанії, з уявленнями про технологію розробки, впровадження та моніторингу програми КСВ.

Мета та цілі дисципліни

Формування у майбутніх фахівців-управлінців уявлення про сучасні вимоги до бізнесу у сфері дотримання етичних норм, охорони навколишнього середовища та підтримки громади; опанування здобувачами практичними навичками з управління КСВ компанії.

Формат занять

Лекції, практичні заняття, реферати, самостійна робота, консультації. Підсумковий контроль – залік.

Компетентності

ЗК 1 Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 9 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

ЗК 13 Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів діяльності).

СК 6. Здатність здійснювати інформаційно-аналітичне забезпечення управлінських процесів із використанням сучасних інформаційних ресурсів та технологій.

СК 8. Здатність готувати проекти управлінських рішень та їх впроваджувати.

Результати навчання

РН 1. Використовувати базові знання з історичних, культурних, політичних, соціальних, економічних засад розвитку суспільства

РН15. Застосовувати методи контролю якості у сфері професійної діяльності.

РН16. Використовувати дані статистичної звітності, обліку та спеціальних досліджень у професійній діяльності.

Обсяг дисципліни

Загальний обсяг дисципліни 120 год. (4 кредити ECTS): лекції – 24 год., практичні заняття – 24 год., самостійна робота – 72 год.

Передумови вивчення дисципліни (пререквізити)

Для успішного засвоєння освітньої компоненти здобувачам необхідно мати ґрунтовні знання та практичні навички з таких дисциплін: "Соціологія", "Політологія", "Соціально-демографічна статистика", "Державне та регіональне управління", "Основи публічного управління та адміністрування", "Теорія прийняття управлінських рішень", "Методологія та методи соціологічних досліджень", "Публічне управління розвитком міста та регіону", "Організаційно-правові засади публічного управління".

Особливості дисципліни, методи та технології навчання

Під час проведення лекційних занять з навчальної дисципліни передбачено застосування таких методів навчання: пояснювально-ілюстративний метод (демонстрація на екрані слайдів презентацій, візуалізації навчального матеріалу); метод проблемного викладення; частково-пошуковий, або евристичний метод (лекції за окремими темами викладаються в проблемній формі). Під час проведення семінарських занять застосовується: репродуктивний метод (засвоєння базових понять курсу); частково-пошуковий, або евристичний метод (під час підготовки індивідуальних проєктів); дослідницький метод (студенти самостійно вивчають літературу, джерела, ведуть дослідження, виміри та виконують інші пошукові дії для створення презентації на задану тему). Семінарські заняття можуть бути побудовані у формі дискусії.

Програма навчальної дисципліни

Теми лекційних занять

Тема 1. Виникнення і розвиток корпоративної соціальної відповідальності

Історія розвитку корпоративної соціальної відповідальності. Концепція економічної відповідальності. Міжнародні ініціативи як чинник формування і розвитку КСВ. Вітчизняний досвід становлення КСВ. Чинники, які впливають на практику СВБ в Україні.

Тема 2. Концептуальні основи КСВ

Соціальна відповідальність бізнесу як добровільний внесок бізнесу в розвиток суспільства у соціальній, економічній і екологічній сферах. Тенденції розвитку КСВ. Вигоди бізнесу від впровадження КСВ. Зовнішній та внутрішній виміри КСВ. Рівні КСВ. Корпоративні соціальні ініціативи.

Тема 3. Соціальна відповідальність організацій. Міжнародний стандарт ISO 26000.

Міжнародний стандарт з корпоративної соціальної відповідальності ISO 26000, його призначення і структура. Принципи соціальної відповідальності. Фундаментальні практики соціальної відповідальності: визнання організацією соціальної відповідальності і виявлення зацікавлених сторін і взаємодія з ними.

Тема 4. Трудові практики і КСВ

Трудові практики, сутність і проблеми, що виникають. Найм і трудові стосунки. Умови праці і соціальний захист як умови збереження людської гідності і встановленні почуття чесності і

соціальної справедливості. Охорона праці і безпека на робочому місці як необхідні умови захисту трудящих від ризиків здоров'ю. Розвиток людського потенціалу і навчання на робочому місці.

Тема 5. Зовнішній вимір соціальної відповідальності

Добросовісні ділові практики: протидія корупції, відповідальне залучення до політики, добросовісна конкуренція, пропаганда соціальної відповідальності у рамках ланцюжка створення доданої вартості, повага прав власності. Участь в житті громади і її розвиток: активне звернення організації до громади, освіта і культура, створення зайнятості і розвиток навичок, розвиток технологій і доступ до них, створення добробуту і доходу, здоров'я, соціальні інвестиції.

Тема 6. Довкілля і КСВ

Екологічні принципи. Підходи і стратегії КСВ у сфері охорони довкілля. Основні напрямки КСВ у сфері охорони довкілля: попередження забруднення; стійке використання ресурсів; пом'якшення змін клімату і адаптація до них; захист довкілля і біорізноманіття та відновлення природних місць проживання.

Тема 7. Корпоративна соціальна відповідальність як чинник підвищення конкурентоспроможності організації

КСВ як складова стратегії управління. Можливі загрози та шляхи мінімізації ризиків КСВ. Підвищення обізнаності і розвиток компетенцій КСВ. Визначення курсу організації до соціальної відповідальності. Організація діяльності з КСВ. Етичні кодекси. Структурні підрозділи та комітети компаній у сфері КСВ.

Тема 8. Розробка стратегії і програми КСВ

Основні типи стратегій. Визначення значущості проблем і сфери впливу організації. Встановлення пріоритетів для реагування на основні теми і проблеми. Програма КСВ як засіб впровадження стратегії компанії. Показники виконання програми.

Тема 9. Особливості взаємодії з недержавними організаціями і благодійними фондами

Сутність благодійництва, спонсорства та меценатства. Грант, грантер, донор. Основні переваги від партнерства з НДО. Проблеми, що можуть виникнути при взаємодії з НДО. Правила співпраці з НДО і благодійними фондами. Проведення тендерів і відбір заявок. Спонсорський пакет. Запитання, на які спонсор має знайти відповідь перед прийняттям рішення про спонсорську допомогу.

Тема 10. Нефінансова звітність як інструмент управління КСВ

Сутність нефінансової звітності. Вигоди нефінансової звітності для компаній. Ризики нефінансової звітності. Формати нефінансової звітності. Підготовка і складання нефінансового звіту. Етапи роботи над звітом. Особливості соціальної звітності компаній в Україні.

Тема 11. Соціальний аудит як елемент управління КСВ

Сутність і завдання соціального аудиту. Складові соціального аудиту. Основні етапи діяльності аудитора. Виконання аналітично-дослідницької роботи. Складання звіту.

Тема 12. Менеджер з КСВ у компанії

Статус, основні функції, кваліфікація, типові обов'язки, професійні стандарти менеджера з КСВ в компанії. Основні компетенції менеджера з КСВ. Координація діяльності з КСВ, надання методичної і консультативної підтримки співробітникам з питань КСВ.

Теми практичних занять

Тема 1, 2. Становлення КСВ. Концептуальні основи КСВ

Моделі корпоративної соціальної відповідальності (американська, європейська, японська). Соціальна відповідальність бізнесу як добровільний внесок бізнесу в розвиток суспільства у соціальній, економічній і екологічній сферах. Тенденції розвитку КСВ. Зовнішній та внутрішній виміри КСВ. Рівні КСВ. Корпоративні соціальні ініціативи.

Тема 3, 4. Соціальна відповідальність організацій. Міжнародний стандарт ISO 26000. Трудові практики і КСВ

Міжнародні ініціативи та законодавство України у сфері захисту прав споживачів. Якість продукції (стандарт ISO 9000). Сприяння організації підвищенню рівня життя за рахунок повної і гарантованої зайнятості і гідної праці. Умови праці і соціальний захист як умови збереження людської гідності і встановленні почуття чесності і соціальної справедливості. Соціальний діалог між представниками уряду, працедавців і трудящих відносно загальних інтересів, які відносяться до економічних і соціальних питань, що викликають заклопотаність.

Тема 5, 6. Зовнішній вимір соціальної відповідальності. Довкілля і КСВ

доброчесні практики маркетингу, укладення договорів і неупередженого подання інформації, що ґрунтується на фактах; захист здоров'я і безпеки споживачів; стійке споживання; обслуговування і підтримка споживачів і дозвіл претензій і суперечок. Підхід системи «продукт-послуга», використання екологічно доцільних технологій і практик, стійкі закупівлі, навчання і підвищення обізнаності.

Тема 7, 8. Розробка стратегії і програми КСВ

Організація діяльності з КСВ. Етичні кодекси. Основні типи стратегій. Рівні стратегічного управління: корпоративний, сфери бізнесу, функціональний, лінійний. Етапи розробки стратегії: Програма КСВ як засіб впровадження стратегії компанії. Показники виконання програми.

Тема 9, 10. Особливості взаємодії з недержавними організаціями і благодійними фондами.

Нефінансова звітність як інструмент управління КСВ

Нестандартні ідеї; експерти та консультанти; соціальні контакти; представлення, захист інтересів і лобювання; навчання персоналу та тренінги; волонтери як кадровий резерв; залучення інвестицій; знайомство з міжнародним досвідом. Звіт зі сталого розвитку, підготовленого за вимогами системи GRI (Глобальної ініціативи зі звітності).

Тема 11, 12. Соціальний аудит як елемент управління КСВ. Професійні стандарти менеджера з КСВ.

Сутність і завдання соціального аудиту. Складові соціального аудиту. Основні етапи діяльності аудитора. Виконання аналітично-дослідницької роботи. Складання звіту. Розробка системи моніторингу ефективності діяльності компанії у сфері КСВ, розробка річного плану і бюджету програм з КСВ, надання методичної і консультативної підтримки співробітникам з питань КСВ

Теми лабораторних робіт

Лабораторні роботи в рамках дисципліни не передбачені.

Самостійна робота

Курс передбачає виконання індивідуального завдання у вигляді рефератів та представлення їх як презентацій за двома темами курсу, які студент вільно обирає з числа тем, які пропонуються або узгоджує з викладачем ініціативну тематику. Студент здійснює бібліографічний пошук, складає план презентації або ставить питання, на які треба отримати аргументовану відповідь, опанувавши джерела за темою, студент розкриває зміст питань та представляє виконану роботу на семінарі. Обсяг презентації – 16-25 слайдів, текст доповіді – 4-6 стандартних сторінок. Основний зміст презентації доповідається у вільній формі на семінарському занятті, і студент отримує оцінку (20 балів), що додаються до загального рейтингу.

Література та навчальні матеріали

Основна література

1. Антошко Т. Р. Впровадження корпоративної соціальної відповідальності на промислових підприємствах: монографія Нац. техн. ун-т України „Київ. політехн. ін-т”. К. : НТУУ „КПІ”, 2013. 275 с.
2. Балуюєва О. В. Соціальна відповідальність: навч. посіб. / О. В. Балуюєва, О. В. Боднарук. – Маріуполь: ДонДУУ, 2017. – 284 с.
3. Гусєва О.Ю., Воскобоева О.В., Хлевицька Т.Б. Соціальна відповідальність бізнесу: навчальний посібник. Київ. Державний університет телекомунікацій, 2020. - 222 с.
4. Охріменко О.О., Іванова Т.В. Соціальна відповідальність. – Навч. посіб. – Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут». – 2015. –180 с.
5. Тарнавська Н. П., Овсянюк-Бердадіна О. Ф. Соціальна відповідальність бізнесу: навч. посіб. Тернопіль, 2012 р.
6. Соціальна відповідальність: теорія і практика розвитку: монографія / А. М. Колот та ін. ; за наук. ред. д-ра екон. наук, проф. А. М. Колота; Держ. вищ. навч. закл. „Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана”, Наук. парк, Ін-т соц.-труд. відносин. К. : КНЕУ, 2012. 501 с.

Додаткова література

7. Корпоративна соціальна відповідальність: підручник/ О. Гирик, О.Денис, О. Дубовик, І. Жеребило, А. Зінченко, Н. Реверчук, М. Саприкіна, Р. Семів, З. Скринник, К. Телюк; за заг.ред. д-ра екон.наук, проф. Т.С. Смовженко, д-ра екон.наук, проф.А.Я. Кузнецової. – К.: УБС НБУ, 2009.
8. Kotler, F., & Lee, N. (2005). Korporativna sotsialna vidpovidalnist. Iak zrobyty akomoga bilshe dobra dlia vshoi komponii ta suspilstva [Corporate Social Responsibility. How to do as much good for your company and society]. Standart.
9. Bowen H.R. Social Responsibilities of the Businessman / H.R. Bowen. – New York: Harper & Row, 1953. – P.6. 9.
10. Robbins P.S. Fundamentals of Management / Stephen P. Robbins, David A. DeCenzo. – Upper Saddle River: Prentice Hall, Inc., 2001. – 522 p.
11. Caroll A. Three-Dimensional Conceptual Model of Corporate Performance / A. Caroll // Academy of Management Review. – 1979. – Vol. 4. N. 4. – P. 497-505

Система оцінювання

Критерії оцінювання успішності студента та розподіл балів

100% підсумкової оцінки складаються з результатів оцінювання:
 - у вигляді заліку (40%), поточного оцінювання (60%): тестова робота за темами (10%), виконання індивідуального завдання/реферату (30%), презентації (20 %)

Шкала оцінювання

Сума балів	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно	A
82–89	Добре	B
75–81	Добре	C
64–74	Задовільно	D
60–63	Задовільно	E
35–59	Незадовільно (потрібне додаткове вивчення)	FX
1–34	Незадовільно (потрібне повторне вивчення)	F

Норми академічної етики і політика курсу

Студент повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХПІ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при неможливості вирішення конфлікту – доводитися до відома співробітників дирекції інституту. Нормативно-правове забезпечення впровадження принципів академічної доброчесності НТУ «ХПІ» розміщено на сайті: <http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/akademichna-dobrochesnist/>

Погодження

Силабус погоджено

Дата погодження, підпис

Завідувач кафедри
Володимир МОРОЗ

28.06.24

Дата погодження, підпис

Гарант ОП
Діна ТЕРЕЩЕНКО

28.06.24

